

RINGERIKE
KOMMUNE

Etikk- og antikorrupsjonsarbeid i Ringerike kommune

Gjeldende fra september 2021

Innhold

Forord	3
Innledning	5
<hr/>	
Etikk- og antikorrupsjonsprogrammet	7
1. Lov- og regelverk	8
2. Verdier, holdninger og kultur	10
3. Etiske retningslinjer	12
4. Forebygge – Forhindre – Oppdage	14

Arbeidet med å sikre en høy etisk standard og forhindre korrupsjon krever kontinuerlig oppmerksomhet i kommuner og fylkeskommuner. Befolkningen skal være trygg på at kommuner og fylkeskommuner ivaretar fellesskapets beste, basert på demokratiske prosesser og rettfærdig utøvelse av lokal myndighet.

Transparency International og KS – Beskytt kommunen 2014

Forord

Kommuner er helt avhengige av å bygge opp og ivareta innbyggernes tillit når de forvalter store verdier og gjennomfører de oppgavene de er satt til å gjøre på vegne av fellesskapet. Det er også med på å sikre demokratiets grunnverdier.

Tillit tar lang tid å bygge opp, men kan mistes i løpet av kort tid. Få saker er så skadelig for en kommunes tillit og omdømme som dårlige holdninger, kameraderi, maktmisbruk, misligheter eller korrupsjon.

Uetiske handlinger og korrupsjon kan ikke bare svekke tillit og omdømme, men også ha store konsekvenser for samfunnet ellers. Det kan få alvorlige følger både for økonomien, næringslivet, demokratiet, og den enkelte innbygger.

Ringerike kommune skal ha et aktivt og bevisst forhold til arbeid mot korrupsjon og uetiske handlinger. I tillegg til å etterleve de til enhver tid gjeldende lover og regler vi omfattes av, må vi sørge for at vi har nødvendige rutiner, systemer og verktøy på plass for å forebygge, forhindre og oppdage korrupsjon, og at disse er kjent i organisasjonen.

Ringerike kommune skal være et forbilde og gå foran som et eksempel til etterfølgelse. Det er derfor viktig at kommunen i dialogen og samarbeidet med næringslivet stiller krav og forventninger til samarbeidspartnere våre rundt forhold som omhandler miljø, menneskerettigheter, lønns- og arbeidsforhold, og etikk og antikorrupsjon.

Alle kommunens ansatte og folkevalgte har et personlig ansvar for å være med på å bygge opp en kultur preget av åpenhet, felles verdier og gode, etiske holdninger. Slik kan vi forebygge, forhindre og oppdage korrupsjon, og skape et tillitsbasert samfunn.

Kirsten Orebråten
Ordfører

Tore Isaksen
Rådmann

Hva er korrupsjon?

I straffeloven er korrupsjon definert slik:

- Å kreve, motta eller akseptere et tilbud om en utilbørlig fordel i anledning av stilling, verv eller oppdrag.
- Å gi eller tilby noen en utilbørlig fordel i anledning stilling, verv eller oppdrag.

Hva er uetiske handlinger?

- Handlinger eller atferd som kan oppfattes som uetiske, umoralske, eller som ikke er i tråd med kommunen eller samfunnets verdigrunnlag.
- Handlinger eller atferd som kan skade kommunens omdømme eller tillit i samfunnet.

Innledning

Ringerike kommune skal kjennetegnes av å være tillitsskapende og bygget på høy etisk standard. Arbeidet med etikk og antikorrupsjon er en sentral og prioritert oppgave.

Som en del av dette har Ringerike kommune utarbeidet denne veilederen som beskriver rammer og hovedaktiviteter i arbeidet, og som våre enheter skal følge. Veilederen skal bidra til å gi den enkelte ansatte og folkevalgte en forståelse for sin egen rolle og sitt ansvar.

Vi forventer at alle ansatte og folkevalgte setter seg inn i innholdet i veilederen, og etterlever det til enhver tid gjeldende lov- og regelverk, samt våre interne rutiner, retningslinjer og reglementer. Videre forventer vi at den enkelte bidrar til å skape en god organisasjonskultur gjennom gode holdninger og ved å følge kommunens verdier og etiske retningslinjer. Sist, men ikke minst, er det forventet at kommunens enheter og avdelinger iverksetter relevante og systematiske tiltak for å være med på å forebygge, forhindre og oppdage korrupsjon og uetiske handlinger.

1. LOV- OG REGELVERK

2. VERDIER, HOLDNINGER OG KULTUR

3. ETISKE RETNINGSLINJER

4. FOREBYGGE – FORHINDRE – OPPDAGE

Vurdering av risiko

Håndtering av risiko

Oppfølging og evaluering

Varsling

Etikk- og antikorrupsjonsarbeidet visualiseres av modellen ovenfor.

Etikk- og antikorrupsjonsarbeidet

Arbeidet består av:

1. Lov- og regelverk

samt interne rutiner, retningslinjer og reglementer som skal ligge til grunn for alle våre handlinger.

2. Verdier, holdninger og kultur

er fundamentet for hvordan vi handler.

3. Etiske retningslinjer

er vår felles plattform som skal veilede ansatte og folkevalgte til å ta gode valg og beslutninger.

4. Forebygge – Forhindre – Oppdage

beskriver aktivitetene i det systematiske arbeidet med etikk- og antikorrupsjon.

- Vurdering av risiko
- Håndtering av risiko
- Oppfølging og evaluering
- Varsling

1. Lov- og regelverk

Det er en rekke lover og forskrifter som skal sikre kommunens integritet og forhindre korrupsjon og uetiske handlinger.

De mest sentrale lovene er:

- Straffeloven
- Forvaltningsloven
- Kommuneloven
- Arbeidsmiljøloven, offentleglova, lov om offentlige anskaffelser mv.

Du finner gjeldende lov- og regelverk på lovdata.no, og som henvisninger i vår interne styrende dokumentasjon.

Interne rutiner, retningslinjer og reglementer

I tillegg til lov- og regelverk er det også utarbeidet interne rutiner, retningslinjer og reglementer som skal følges – såkalt styrende dokumentasjon. Noe av denne styrende dokumentasjonen er overordnet og gjelder alle, slik som:

- Delegeringsreglementet
- Etske retningslinjer
- Rutine for vurdering og håndtering av habilitet

Det vil også være utarbeidet spesifikke rutiner, retningslinjer og reglementer innenfor det enkelte tjenesteområdet.

All styrende dokumentasjon finner du i kommunens kvalitetssystem.

Hva betyr det for deg?

- Ansatte og folkevalgte skal til enhver tid følge gjeldende lov og regelverk, samt kommunens interne styrende dokumentasjon.
- Ansatte og folkevalgte som ikke følger gjeldende lov og regelverk svekker kommunens omdømme og tillit i befolkningen, og kan straffeforfølges.
- Ansatte og folkevalgte som ikke følger intern styrende dokumentasjon avviker fra den bestemte praksis og utsetter seg selv, andre, og organisasjonen for unødig risiko. Mangel på slik etterlevelse kan lede til konsekvenser for arbeidsforholdet, eller ha konsekvenser for folkevalgtes politiske verv i kommunen.

2. Verdier, holdninger og kultur

Hvordan vi leverer, er like viktig som hva vi leverer. Dette gjelder både når vi utfører oppgaver, yter tjenester til innbyggerne, eller utøver politiske verv.

Vi har alle et ansvar for å skape en organisasjonskultur som er preget av åpenhet, felles verdigrunnlag og gode, etiske holdninger. Slike verdier, holdninger og kultur er med på å bygge opp tilliten samfunnet har til kommunen.

Fundamentet for dette ligger i verdiene våre:

- **Nyskapende**
Vi skaper nytt for å levere bedre tjenester.
Når det er nødvendig endrer vi arbeidsmåter, rutiner, struktur og praksis.
- **Ærlig**
Ærlighet styrker omdømme og tillit, både internt og eksternt.
Vi er pålitelige som mennesker og som organisasjon.
- **Respektfull**
Vi er respektfulle i møte med kollegaer, innbyggere og næringsliv.
Alle som møter oss blir sett, lyttet til og tatt på alvor.

Ringerike kommune ønsker å gå foran som et forbilde ved å stille krav til samarbeidspartnere og leverandører. Gjennom de vedtatte seriositetsbestemmelsene og anskaffelsesreglementet viser kommunen at vi har nulltoleranse for svart arbeid, arbeidslivskriminalitet og alle former for korrupte eller uetiske handlinger.

Hva betyr det for deg?

- Verdiene våre skal legges til grunn for alle handlinger som utføres av ansatte og folkevalgte i Ringerike kommune.
- Alle har et ansvar for å bidra til en god organisasjonskultur.

3. Etiske retningslinjer

Med bakgrunn i kommunens verdier fungerer de etiske retningslinjene som en felles plattform for hva som blir oppfattet som moralsk, rett og rettferdig.

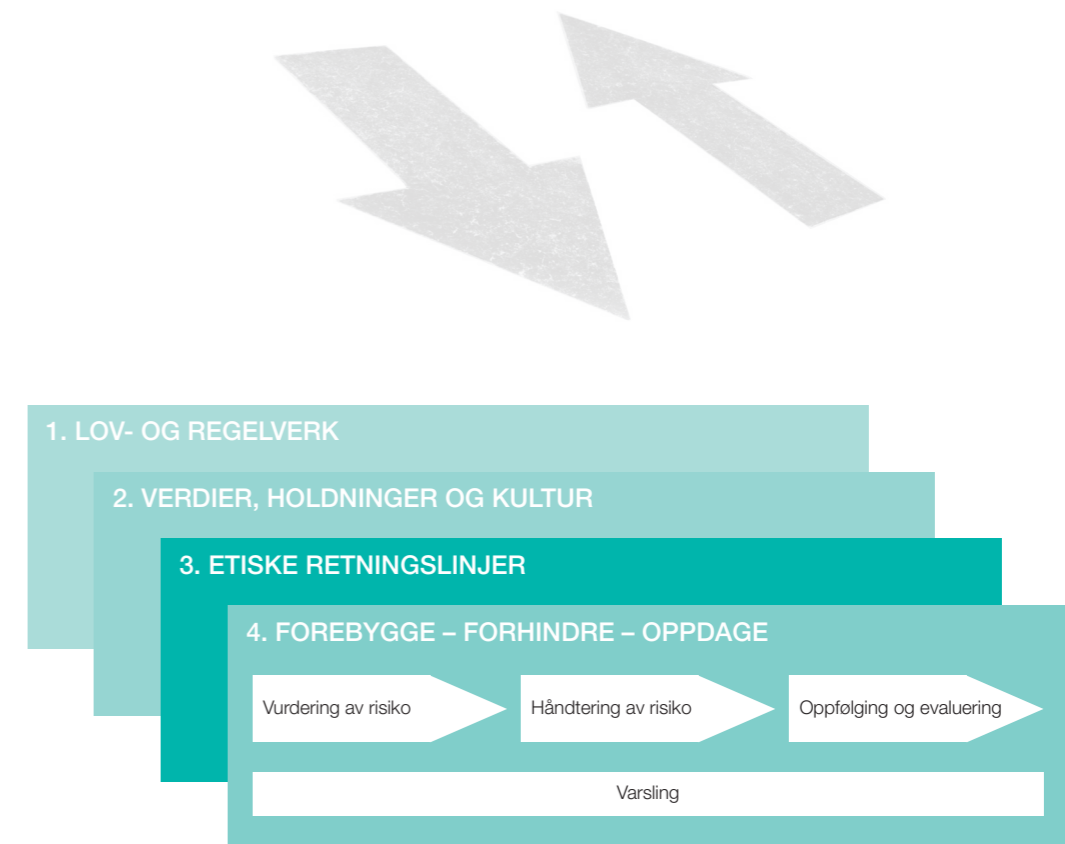
Retningslinjene skal hjelpe ansatte og folkevalgte i å ta beslutninger og valg som ikke går på bekostning av fellesskapets beste, og skal sette en standard for hvordan vi utfører oppgavene våre på en måte som skaper tillit, både internt og hos innbyggerne.

De etiske retningslinjene finner du på kommunens nettsider og i kommunens kvalitetssystem.

Hva betyr det for deg?

- Alle ansatte og folkevalgte skal ha en årlig gjennomgang av kommunens etiske retningslinjer.
- Brudd på de etiske retningslinjene kan lede til konsekvenser for arbeidsforholdet, eller ha konsekvenser for folkevalgtes politiske verv i kommunen.

4. Forebygge – Forhindre – Oppdage

VURDERING AV RISIKO

Som grunnlag for arbeidet med å forebygge, forhindre og oppdage korrupsjon og uetiske handlinger ligger vurderinger av risiko.

Det er viktig at alle deler av kommunen har et aktivt og bevisst forhold til risikoen for at korrupsjon og uetiske handlinger kan forekomme gjennom deres aktiviteter.

Kommunen skal ha særlig oversikt og kontroll på risikoen for korrupsjon og uetiske handlinger innenfor følgende områder:

- Innkjøp og anskaffelser
- Økonomiforvaltning
- Myndighetsutøvelse og saksbehandling
- Demokrati og politiske prosesser
- Informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT)
- Forvaltning av samfunnets fellesmidler

Hva betyr det for deg?

- Administrasjonen skal ha overordnet oversikt over risikoen for korrupsjon og uetiske handlinger i kommunen, og hvilke hovedtiltak som finnes og er planlagt iverksatt for å forebygge, forhindre eller oppdage slike handlinger.
- Alle ledere, fagpersoner og medarbeidere i kommunen skal aktivt bidra til å identifisere og vurdere risikoen for slike handlinger på egen arbeidsplass, samt anbefale nødvendige tiltak for å forebygge, forhindre eller oppdage slike handlinger.
- Folkevalgte skal aktivt bidra til å identifisere og vurdere risikoen for slike handlinger innenfor området demokrati og politiske prosesser, samt anbefale nødvendige tiltak for å forebygge, forhindre eller oppdage slike handlinger.

HÅNDBTERING AV RISIKO

Når vi kjenner hvilken risiko vi står overfor på arbeidsplassen vår, er det viktig at vi iverksetter nødvendige tiltak for å forebygge eller forhindre disse.

Det finnes en rekke ulike tiltak som er relevante:

Bevisstgjøring og opplæring

Ansatte og folkevalgte må være bevisste på hva kommunen og samfunnet generelt betegner som korrupsjon og uetiske handlinger, og hvilke konsekvenser slike handlinger kan føre til. Videre er det viktig at den enkelte er bevisst hvilke situasjoner og oppgaver på egen arbeidsplass det er fare for at slike handlinger kan oppstå.

Styrende dokumentasjon

Rutiner, retningslinjer, sjekklister, reglementer og instruksjoner er eksempler på effektive tiltak som kan forebygge eller forhindre korrupsjon og uetiske handlinger. Kommunen skal utarbeide og implementere nødvendig styrende dokumentasjon tilpasset risikoen i kommunen og på den enkelte arbeidsplass.

Systemer og verktøy

I noen tilfeller kan vi forhindre at korrupsjon og uetiske handlinger oppstår ved at systemene våre løser dette for oss automatisk. Dette kan for eksempel skje gjennom tilgangsstyring eller automatiserte arbeidsflyter. Der det er mulig skal kommunen alltid søke slike løsninger.

Hva betyr det for deg?

- Ledere skal sørge for at egne medarbeidere er bevisst hvilken risiko for korrupsjon og uetiske handlinger som finnes på deres arbeidsplass, og hvilke tiltak man har for å forebygge, forhindre eller oppdage dette.
- Ledere skal sørge for at egne medarbeidere har tilgang til, og har fått tilstrekkelig opplæring i, relevante lov- og regelverk, og intern styrende dokumentasjon.
- Alle ansatte og folkevalgte skal få tilstrekkelig informasjon og opplæring i kommunens etikk- og antikorrupsjonsarbeid. Man har også en selvstendig plikt til å tilegne seg relevant informasjon.
- Alle ansatte og folkevalgte plikter å sette seg inn i gjeldende rutiner, retningslinjer, instruksjoner og annen styrende dokumentasjon som er relevant for sine oppgaver og plikter.

Hva betyr det for deg?

OPPFØLGING OG EVALUERING

Det er ikke tilstrekkelig at vi har oversikt over risikoen for korrupsjon og uetiske handlinger, eller at vi har implementert tiltak for å forebygge eller forhindre at dette oppstår. Vi må i tillegg jevnlig følge opp og evaluere dette arbeidet.

Mye kan forandre seg over tid, både internt på arbeidsplassen og i samfunnet ellers. Det kan for eksempel bli gjort organisasjonsendringer, eller arbeidsoppgaver kan bli endret. Teknologiske eller samfunnsmessige endringer kan påvirke måten vi jobber på. Slike endringer kan kreve at man må gjøre nye vurderinger av risiko og sette inn nye eller endrede tiltak.

På overordnet nivå følger kommunen opp og evaluerer arbeidet gjennom følgende prosesser:

- Egenevaluering og ledelsens gjennomgang
- Redegjørelse overfor kommunestyret
- Interne og eksterne revisjoner og tilsyn

- Ledere skal jevnlig følge opp at planlagte tiltak blir implementert, og at risiko blir evaluert på egen arbeidsplass.
- Ledere skal rapportere på risiko og status på egne tiltak til sin leder.
- Ansatte og folkevalgte skal ved behov bidra til korrekt og effektiv gjennomføring av interne og eksterne revisjoner og tilsyn.
- Administrasjonen skal ha oversikt og kontroll på etikk- og antikorrupsjonsarbeidet gjennom ledelsens gjennomgang, og iverksette tiltak på organisasjonsnivå ved behov.
- Administrasjonen skal redegjøre for etikk- og antikorrupsjonsarbeidet overfor kommunestyret årlig.

Hva betyr det for deg?

VARSLING

Ringerike kommune vektlegger en åpen yringskultur, og skal legge til rette for at ansatte og folkevalgte trygt skal kunne varsle om ulovlige eller kritikkverdige forhold i virksomheten, uten at dette fører til gjengjeldelse.

Kommunens retningslinjer for varsling beskriver hvordan en ansatt eller folkevalgt bør gå frem dersom vedkommende har grunn til å tro at det foreligger ulovlige forhold i virksomheten.

Varsling bør først skje internt, men ansatte og folkevalgte har rett til å varsle offentlig når dette er formålstjenlig.

Varsling kan gjøres anonymt.

Kommunens retningslinjer for varsling finner du i kvalitetssystemet.

AVVIKSMELDINGER

Ved brudd på lov- og regelverk eller intern styrende dokumentasjon, eller ved oppdagelsen av uønskede hendelser skal dette meldes som avvik i kommunens avvikssystem.

Avviksmeldinger er en viktig kilde til forbedring.

- Alle ansatte og folkevalgte har rett til å varsle.
- Alle ansatte og folkevalgte har plikt til å varsle i saker som omhandler arbeidsmiljø (trakassering, mobbing, diskriminering), helse og sikkerhet.
- Alle ansatte og folkevalgte skal sette seg inn i retningslinjene for varsling.
- Kommunens varslingssekretariat skal behandle alle mottatte varsler i henhold til gjeldende varslingsrutiner og i tråd med arbeidsmiljølovens bestemmelser om varsling.
- Alle ansatte og folkevalgte skal melde avvik ved brudd på lov- og regelverk og intern styrende dokumentasjon, og ved uønskede hendelser.
- Ledere skal håndtere alle avviksmeldinger.

RINGERIKE
KOMMUNE

www.ringerike.kommune.no

RINGERIKE
nærmest det meste